

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 374/2013-16

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 26. júna 2013 predbežne prerokoval sťažnosti obchodnej spoločnosti P., s. r. o., B., zastúpenej advokátom doc. JUDr. B. F., PhD., B., vo veci namietaného porušenia základného práva vlastníť majetok zaručeného v čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, základného práva na súdnu ochranu zaručeného v čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, práva na spravodlivé súdne konanie zaručeného v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, práva na ochranu majetku zaručeného v čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a porušenia zákazu diskriminácie upraveného v čl. 12 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a v čl. 14 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom a uzneseniami Okresného súdu Banská Bystrica sp. zn. 2 Er 43/2008 z 25. marca 2011 (sp. zn. Rvp 14713/2012) a sp. zn. 5 Er 159/2009 z 31. mája 2012 (sp. zn. Rvp 11267/2013), ako aj vo veci namietaného porušenia základného práva vlastníť majetok zaručeného v čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, základného práva na súdnu ochranu zaručeného v čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, práva na spravodlivé súdne konanie zaručeného v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a práva na ochranu majetku zaručeného v čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom a uzneseniami Krajského súdu v Banskej Bystrici sp. zn. 2 CoE 373/2012 z 31. augusta 2012 (sp. zn. Rvp 14713/2012) a sp. zn. 15 CoE 231/2012 z 5. decembra 2012 (sp. zn. Rvp 11267/2013) a takto

r o z h o d o l :

1. Sťažnosti obchodnej spoločnosti P., s. r. o., vedené pod sp. zn. Rvp 14713/2012 a sp. zn. Rvp 11267/2013 s p á j a na spoločné konanie, ktoré bude ďalej vedené pod sp. zn. Rvp 14713/2012.

2. Sťažnosti spoločnosti P., s. r. o., o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) boli 11. decembra 2012 a 8. marca 2013 doručené sťažnosti obchodnej spoločnosti P., s. r. o., B. (ďalej len „sťažovateľka“), ktorými namietala porušenie základného práva vlastniť majetok zaručeného v čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), základného práva na súdnu ochranu zaručeného v čl. 46 ods. 1 ústavy, práva na spravodlivé súdne konanie zaručeného v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“), práva na ochranu majetku zaručeného v čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dodatkový protokol“) a porušenie zákazu diskriminácie upraveného v čl. 12 ods. 2 ústavy a v čl. 14 dohovoru postupom a uzneseniami Okresného súdu Banská Bystrica (ďalej len „okresný súd“) sp. zn. 2 Er 43/2008 z 25. marca 2011 (sp. zn. Rvp 14713/2012) a sp. zn. 5 Er 159/2009 z 31. mája 2012 (sp. zn. Rvp 11267/2013), ako aj porušenie základného práva vlastniť majetok zaručeného v čl. 20 ods. 1 ústavy, základného práva na súdnu ochranu zaručeného v čl. 46 ods. 1 ústavy, práva na spravodlivé súdne konanie zaručeného v čl. 6 ods. 1 dohovoru a práva na ochranu majetku zaručeného v čl. 1 dodatkového protokolu postupom a uzneseniami Krajského súdu v Banskej Bystrici (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 2 CoE 373/2012 z 31. augusta 2012 (sp. zn. Rvp 14713/2012) a sp. zn. 15 CoE 231/2012 z 5. decembra 2012 (sp. zn. Rvp 11267/2013).

Zo sťažností vyplýva, že sťažovateľka sa v rámci svojej podnikateľskej činnosti zaoberá poskytovaním úverov z vlastných zdrojov. Na základe zmlúv o úvere sťažovateľka

poskytla dlžníkom úver, pričom poskytnuté peňažné prostriedky boli dlžníci povinní vrátiť podľa podmienok dohodnutých v úverových zmluvách. Na zabezpečenie úverov boli priamo v úverových zmluvách dojednané rozhodcovské doložky, ktorými bola v prípade sporov medzi zmluvnými stranami úverových zmlúv založená právomoc Stáleho rozhodcovského súdu zriadeného S., a. s., B. (ďalej len „rozhodcovský súd“).

Z dôvodu, že dlžníci svoje záväzky vyplývajúce im z predmetných úverových zmlúv dobrovoľne neplnili, tieto sa voči sťažovateľke stali splatnými a v nadväznosti na uvedené sťažovateľka na podklade rozhodcovských doložiek začala rozhodcovské konania pred zmluvnými stranami zvoleným rozhodcovským súdom, ktorého rozhodcovské rozsudky sa tak stali exekučnými titulmi, na podklade ktorých sťažovateľka iniciovala začatie exekučných konaní.

Potom, čo v začatých exekučných konaniach okresný súd poveril sťažovateľkou zvoleného súdneho exekútora vykonaním exekučných konaní, napádanými uzneseniami sp. zn. 2 Er 43/2008 z 25. marca 2011 a sp. zn. 5 Er 159/2009 z 31. mája 2012, tieto exekučné konania zastavil.

Krajský súd v dôsledku odvolania sa sťažovateľky proti označeným rozhodnutiam okresného súdu, tieto svojimi uzneseniami sp. zn. 2 CoE 373/2012 z 31. augusta 2012 a sp. zn. 15 CoE 231/2012 z 5. decembra 2012 ako vecne správne potvrdil.

V sťažnostiach podaných ústavnému súdu sťažovateľka v obsírnej argumentácii namieta, že postupom a uzneseniami okresného súdu a krajského súdu boli porušené ňou označené základné práva a práva zaručené v ústave, dohovore a dodatkovom protokole, pričom k ich porušeniu malo dôjsť predovšetkým tým, že zastavením už riadne začatých a prebiehajúcich exekučných konaní, na vykonanie ktorých okresný súd už raz udelil súdnemu exekútorovi poverenie, došlo k prekročeniu právomoci okresného súdu ako súdu exekučného, v kompetencii ktorého podľa sťažovateľky nie je vecné preskúmavanie exekučných titulov. Podľa sťažovateľky okresný súd rozhodol nad rámec svojej právomoci, keď bez návrhu rozhodol o zastavení exekúcií, čím mal sťažovateľke odňať možnosť konať pred súdom, pretože sa nemala možnosť k veci vyjadriť aj napriek tomu, že tieto

rozhodnutia v konečnom dôsledku zásadným spôsobom ovplyvnili jej právne postavenie, pretože podľa sťažovateľky má síce v tom-ktorom prípade k dispozícii exekučný titul, a to rozhodcovský rozsudok, avšak tento je nevykonateľný. Uvedené pochybenie okresného súdu podľa sťažovateľky nenapravil ani krajský súd.

Sťažovateľka ďalej v sťažnostiach podaných ústavnému súdu namieta, že tak okresný súd, ako ani krajský súd nenariadili v daných veciach pojednávanie aj napriek tomu, že im to ukladalo ustanovenie § 57 ods. 5 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 233/1995 Z. z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti (Exekučný poriadok) a o zmene a doplnení ďalších zákonov (ďalej len „Exekučný poriadok“) v znení účinnom od 9. augusta 2012, ako aj to, že obidva súdy veci nesprávne právne posúdili z hľadiska vnútroštátnej právnej úpravy v interakcii s výkladovými pravidlami uvedenými v smernici Rady 93/13/EHS z 5. apríla 1993 o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách (ďalej len „smernica Rady“), pretože sa podľa sťažovateľky žiadnym spôsobom nevysporiadali s tým, prečo dojednanie rozhodcovskej doložky v úverovej zmluve považovali za neprijateľnú podmienku, a v tomto smere podľa sťažovateľky súdy nerešpektovali ani jej návrh na prerušenie konaní na účely predloženia prejudiciálnej otázky Súdnemu dvoru Európskej únie (ďalej len „Súdny dvor“) na podanie výkladu pojmu „*nekalá zmluvná podmienka*“ v kontexte daných vecí.

Vzhľadom na uvedené sa sťažovateľka domáha, aby ústavný súd nálezom konštatoval, že napádanými uzneseniami tak okresného súdu, ako aj krajského súdu došlo k porušeniu sťažovateľkou označených základných práv a práv zaručených v ústave, dohovore a dodatkovom protokole, aby tieto uznesenia zrušil a veci vrátil okresnému súdu na nové konanie a rozhodnutie, aby jej priznal v každom jednotlivom prípade finančné zadosťučinenie a napokon, aby jej priznal úhradu trov konania.

Okrem toho sa sťažovateľka domáha, aby ústavný súd vydal v každom prípade aj dočasné opatrenie, ktorým by odložil vykonateľnosť napádaných uznesení krajského súdu.

II.

Podľa § 31a zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ak tento zákon neustanovuje inak a povaha vecí to nevyklučuje, použijú sa na konanie pred ústavným súdom primerane ustanovenia zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „OSP“).

Podľa § 112 ods. 1 OSP v záujme hospodárnosti konania môže súd spojiť na spoločné konanie vecí, ktoré sa uňho začali a skutkovo spolu súvisia alebo sa týkajú tých istých účastníkov.

Aj keď zákon o ústavnom súde nemá osobitné ustanovenie o spojení vecí, tak odvolávajú sa na ustanovenie § 31a zákona o ústavnom súde, možno aj v konaní o sťažnosti podľa čl. 127 ústavy použiť na prípadné spojenie vecí primerane citované ustanovenie § 112 ods. 1 OSP.

S prihliadnutím na obsah sťažností vedených ústavným súdom pod sp. zn. Rvp 14713/2012 a sp. zn. Rvp 11267/2013 a z ich obsahu vyplývajúcu právnu a skutkovú súvislosť a taktiež prihliadajúc na totožnosť v osobe sťažovateľky, ako aj okresného súdu a krajského súdu, proti ktorým tieto sťažnosti smerujú, rozhodol ústavný súd, aplikujúc citované právne normy, tak, že predmetné sťažnosti spojil do jedného spoločného konania, tak ako to je uvedené v bode 1 výroku tohto rozhodnutia.

III.

Ústavný súd podľa čl. 127 ods. 1 ústavy rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah... Ústavný súd môže zároveň vec vrátiť na ďalšie konanie...

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadostučinenie.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona o ústavnom súde každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí senátu bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Predmetom sťažností je tvrdenie sťažovateľky o porušení ňou označených práv zaručených ústavou, dohovorom a dodatkovým protokolom postupom a uzneseniami okresného sp. zn. 2 Er 43/2008 z 25. marca 2011 a sp. zn.5 Er 159/2009 z 31. mája 2012 ako aj postupom a uzneseniami krajského súdu sp. zn. 2 CoE 373/2012 z 31. augusta 2012 a sp. zn. 15 CoE 231/2012 z 5. decembra 2012.

1. K namietanému porušeniu označených práv postupom a rozhodnutiami okresného súdu

V súvislosti s napádanými rozhodnutiami a postupom okresného súdu ústavný súd v prvom rade poukazuje na princíp subsidiarity („*ak... nerozhoduje iný súd*“), ktorý vyplýva z citovaného čl. 127 ods. 1 ústavy, podľa ktorého môže ústavný súd poskytnúť ochranu

konkrétne právu alebo slobode, porušenie ktorých je namietané, iba vtedy, ak sa ich ochrana fyzická osoba alebo právnická osoba nemôže domôcť v žiadnom inom konaní pred súdnymi orgánmi Slovenskej republiky.

Inými slovami, pokiaľ je o ochrane sťažovateľkou označených práv alebo slobôd oprávnený konať alebo rozhodovať iný všeobecný súd, ústavný súd jej sťažnosť už po predbežnom prerokovaní odmietne pre nedostatok svojej právomoci.

Podľa ústavného súdu sťažovateľka mala možnosť domáhať sa preskúmania napádaných uznesení okresného súdu sp. zn. 2 Er 43/2008 z 25. marca 2011 a sp. zn. 5 Er 159/2009 z 31. mája 2012., a to podaním riadnych opravných prostriedkov (odvolaní), ktoré napokon, tak ako to vyplýva zo samotných sťažností, sťažovateľka aj využila. Na základe sťažovateľkou podaných odvolaní sa krajský súd ako súd odvolací v odvolacích konaniach vedených pod sp. zn. 2 CoE 373/2012 a sp. zn. 15 CoE 231/2012 musel v podstate vysporiadať s identickými námietkami proti rozhodnutiam okresného súdu, aké sťažovateľka proti týmto rozhodnutiam uvádza aj v konaní pred ústavným súdom, preto ústavný súd sťažnosti sťažovateľky v týchto častiach už po ich predbežnom prerokovaní odmietol pre nedostatok svojej právomoci na ich prerokovanie (§ 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde).

2. K namietanému porušeniu označených práv postupom a rozhodnutiami krajského súdu

Pokiaľ ide o namietané porušenie práv sťažovateľky v príčinnej súvislosti s rozhodnutiami krajského súdu, námietky sťažovateľky možno sumarizovať do štyroch základných východiskových rovín. Sťažovateľka v prvom rade namieta, že (2.1) krajský súd nenapravil pochybenie okresného súdu, ktorý ako súd exekučný podľa sťažovateľky nad rámec svojich kompetencií vecne preskúmal exekučné tituly potom, čo už raz tieto exekučné tituly preskúmal pri vydávaní poverení exekútorovi na vykonanie exekúcií. Okrem tohto sťažovateľka namieta, že (2.2) krajský súd nenapravil ani pochybenie okresného súdu, ktorý pri vecnom prieskume exekučných titulov (rozhodcovských rozsudkov) aplikoval smernicu Rady, ktorá podľa sťažovateľky nie je prameňom práva,

okrem tohto sťažovateľka namieta, že (2.3) krajský súd a tiež pred ním okresný súd hoci mali, neprerušili exekučné konania na účely podania výkladu označenej smernice Rady a nepredložili Súdnemu dvoru na posúdenie prejudiciálnu otázku, a to, či sa majú jej ustanovenia aplikované v danom prípade vykladať tak, že „... za každých okolností zakazuje rozhodovať spory v rámci spotrebiteľských zmlúv na základe rozhodcovskej doložky prostredníctvom rozhodcovských súdov“. Napokon sťažovateľka tiež namieta (2.4), že tak krajský súd, ako ani pred ním okresný súd nenariadili v daných veciach pojednávanie tak, ako im to ukladalo ustanovenie § 57 ods. 5 Exekučného poriadku, čím jej mali odňať právo konať pred súdom.

V súvislosti s uvedenými námietkami sťažovateľky ústavný súd po preskúmaní predmetu týchto sťažností dospel k záveru, že z dôvodu, že sťažovateľkou použitá argumentácia v týchto sťažnostiach je v podstate identická s jej právnou argumentáciou, ktorú už použila v stovkách predošlých sťažností, ktorými sa ústavný súd v uplynulom období už zaoberal, vo svojej argumentácii k odmietnutiu sťažností v týchto častiach ako zjavne neopodstatnených odkazuje, čo sa týka odôvodnenia, na svoje rozhodnutie č. k. II. ÚS 78/2013-16 zo 7. februára 2013.

Vzhľadom na totožnosť tak v osobe sťažovateľky, ako aj totožnosť v použitej právnej argumentácii a skutkových okolnostiach, ktoré boli podstatné pre ustálenie záverov všeobecných súdov, ústavný súd dospel k záveru, že vzhľadom na to, že sťažovateľke sú známe dôvody odmietnutia sťažností v obdobných prípadoch a ustálený právny názor ústavného súdu na danú právnu problematiku v závislosti od predmetu napadnutých rozhodnutí všeobecných súdov a ňou použitej argumentácie bez relevantných zmien, nie je potrebné uvádzať tie isté dôvody odmietnutia.

V súvislosti s uvedeným a vzhľadom na skutočnosť, že podľa judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva nie je nevyhnutné ako predpoklad možnosti obrátiť sa na tento medzinárodný súdny orgán vyčerpať právny prostriedok nápravy na národnej úrovni, pokiaľ by sa tento právny prostriedok z materiálneho hľadiska javil v obdobných identických prípadoch ako neefektívny, sa podľa ústavného súdu vynára otázka, aký význam a efektivitu má pre sťažovateľku tento postup, keď sa na ústavný súd opakovane obracia

so sťažnosťami, ktoré sú vo svojej materiálnej podstate identické a v tej súvislosti pre sťažovateľku s ich predvídateľným posúdením ústavným súdom.

V kontexte s už uvedeným ústavný súd dodáva, že právny zástupca sťažovateľky aj takýmto spôsobom zahľcuje ústavný súd podaniami, o ktorých je/musí si byť už dopredu vedomý, že nebudú v konaní pred ústavným súdom vzhľadom na rovnaký spôsob ich vybavenia v predošlom období, úspešné, a ktorých spracovanie z hľadiska časového a kapacitného bráni ústavnému súdu venovať sa tým veciam, ktoré si zasluhujú pozornosť, dokonca i jeho zásah (napr. I. ÚS 3/2013).

Pretože sťažnosti boli odmietnuté ako celok, ústavný súd o ďalších návrhoch sťažovateľky uplatnených v sťažnostiach už nerozhodoval.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 26. júna 2013